

SLOVENSKI NAROD.

Ustava vsak dan xvečer, izmali nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemna za avstro-ograke dožela na vse leta 25 K., na pol leta 18 K., na četrt leta 6 K. 50 h. na en mesec 2 K. 80 h. Za Ljubljano s podljanjem na dom na vse leta 25 K., na pol leta 17 K., na četrt leta 6 K., na en mesec 2 K. Kdor hodi sam penj, plača na vse leta 22 K., na pol leta 11 K., na četrt leta 5 K. 50 h., na en mesec 1 K. 80 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaka poština. Na naredbe krov istodobne vsočiljatve naredilne se ne enira. — Za oznanila se plačuje od petek-vrste po 12 h., če se ne oznanila tista enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tista trikrat ali večkrat. — Dopriski tej se izveli frankovati. — Rakopisi se ne vrada. — Uredništvo in upravljenje je v Knafeljevih učilih št. 5, ki sicer uročilno v L. nadzorju, upravljenje pa v pritličju. — Upravljenje naj se blagevolje pošiljati naredilne, reklamante, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vera v politiki.

II

Zategadelj pa se za te politične namene zlorabijo verski nauki in zlorabijo v prvi vrsti — kraj, kjer bi se imela oznanjati beseda božja, to je — leca. Ali ni mar dandanes leca oni kraj, kjer se največ in najhujše greši zoper vzišeno zapoved krščanske ljubezni, oni kraj, kjer se pri nas najbolj hujška in napada? Ali ni ravno leca ono mesto, kjer se v najlepši luči kaže vsa takozvana »farška podivjanost? Za to podivjanost imamo na razpolago vse polno sodno dognanih dokazov. Kajti ni je nedelje na Kranjskem, da ne bi udrihalo po liberalnih ti razposajeni »farški jesički«. Svoje čase so ljudje še marsikaj pretrpeli in radi odpuščali svojim dušnim pastirjem in razdaljivcem. Ali kakor vidimo, je sedaj te potrežljivosti konec. In tako je tudi prav.

Zategadelj je tedaj presmešno govoriti, kakor je govoril dr. Šusteršič na zaupnem shodu, da častota duhovščina mora imeti priložnost, braniti se proti napadom in obrekovalju. Saj ravno ta duhovščina ne dela drugega na leci, nego da napada in — napada politične svoje nasprotnike ter se vtika celo v njihove rodbinske razmere. Kdaj se pa še čuti, da se je kak kaplan »branil« na leci?

Kdor tedaj pozna razmere v naši deželi, ta se mora smejati dr. Šusteršiču, ki je priznal, da se na lecach mnogo »politizira«, ki pa je slikal to politikovanje v luči nekakega silobrana, v kojem se nahaja »uboga« duhovščina.

Iz te Šusteršičeve izjave pa tudi izprevidimo, da se razmere na leci ne izpremeni še v doglednem času. To pa tem manj, ker se bližajo deželno- in državoslobske volitve. Tu pa je leca prvo in zadnje agitacijsko sredstvo. Ce se v navadnih časih pri

vsaki priliki raz leco strelja na nas liberalce, kaj se še vse godi v časih političnih volitev. Tedaj se strela naravnost »s kanoniu na nasprotnika in hujše profanasijske verskih naukov in obredov si sploh ne moreš mislit. Kakšni so ti »krščanski nauki«, kjer se naganjajo žene, naj prisilijo svoje liberalne može, da volijo kandidate klerikalne stranke ali pa, če tega na noben način nečemo, da ostanejo doma in se vzdruže vseke volitve! Kakšne so tiste litanje, kjer se izpostavlja Najsavatejše za srečen izid volitev! Kakšne so tiste izpovedi na kmetih, kjer sploh nihče ne dobi odveta, kdor ne obljubi pod smrtnim grehom, da bude volil n. pr. dr. Šusteršiča.

Sedaj pa vprašamo: ali se ne godi vse to v naši deželi, ali morejo škef e tutti quanti to žalostno početje utajiti? Gotovo da ne, saj tega tudi dr. Šusteršič zadnjih ni hotel, ker ni mogel utajiti.

Taka eklatantna zloraba cerkvene oblasti in katoliške vere pa se mora in mora opraviti. In zato je sedaj, v gibanju za splošno in enako volilno pravico, z vso silo zasedel tudi glas in klic po edini rešitvi po takosvanem »Kanzelparagrafu«, ki bode vsakega kaplana in župnika postavil pred kazenskega predpis eliminiral. To je po našem mnenju najvažnejša korektura sedanjih nevzdržljivih razmer. Že Gambetta trdi v svojih »Discourses«, da je katoliška duhovščina že davno prenehala biti »verska korporacija«, marveč da je že davno izpremenila se v prav navadno politično stranko. To je žalostna resnica, kar vidimo zlasti pri nas Slovencih. Zategadelj pa je pač največja politična krivica, ako se tem eks apostoljem daje takoreč potuga s § 303. k. z! Pod kinko »božje službe« se uganja dandanes v cerkvi in zlasti na leci vsaka kolikaj mogoča lumparija. In ni ga sredstva, s čimer bi se dalo na lecu mesta onemogočiti te politične divjake, ki sami najhitreje pozabijo, da so v cerkvi, v hramu božjem. Zato pa je pač skrajni čas, da se ta nemiseln § 303. bacne iz našega ka-

nim opravilom nespodobno vede. Ta kazen zadene dandanes pač vsakogar, kdor bi v cerkvi, resimo, med kakšno še tako politično pridigo odpril usta in protestiral zoper osebne napade propovedujočega kaplana, in naj bi le-ta še tako nesramno napadal. Reko bi se pri vsakem takem slučaju: kaplan je opravil božjo službo, ti si se pa nespodobno vedel, četudi si hotel braniti sebe in svojo čast.

Take so dandanes razmere v Avstriji. Zato pa je skrajni čas, da se poskrbi za primerno »torbo«, ki jo mora dobiti po našem mnenju skoro vsak kaplan Jagličeve šole. In kadar se vpelje pri nas splošna in enaka volilna pravica, tačas se mora poskrbeti tudi za eminentno važno postavo, katera naj izžene vso in vsako politiko iz cerkve. In kadar se približajo tisti časi, da se bo sedanji kazenski zakon vrgel na gnoj — kar se mora končno vendar ekkrat zgoditi — tedaj se mora zlasti poskrbeti, da se bode sedanji § 303, kakor tudi vsak enak kazenski predpis eliminirali. To je po našem mnenju najvažnejša korektura sedanjih nevzdržljivih razmer. Že Gambetta trdi v svojih »Discourses«, da je katoliška duhovščina že davno prenehala biti »verska korporacija«, marveč da je že davno izpremenila se v prav navadno politično stranko. To je žalostna resnica, kar vidimo zlasti pri nas Slovencih. Zategadelj pa je pač največja politična krivica, ako se tem eks apostoljem daje takoreč potuga s § 303. k. z! Pod kinko »božje službe« se uganja dandanes v cerkvi in zlasti na leci vsaka kolikaj mogoča lumparija. In ni ga sredstva, s čimer bi se dalo na lecu mesta onemogočiti te politične divjake, ki sami najhitreje pozabijo, da so v cerkvi, v hramu božjem. Zato pa je pač skrajni čas, da se ta nemiseln § 303. bacne iz našega ka-

zenskega kodeksa in se na njegovo mesto posadi oster in pravičen »Kanzelparagraf«.

Državni zbor.

Na Dunaju, 4. dec. Današnja seja je prinesla dve veliki presenečenji. V imenu političkega kluba je govoril v debati o vladni izjavi posl. grof Dzieduszycki. Zbornica je pričakovala vementnih napadov in protestov na volilno reformo. Toda govornik je le skušal na sgodovinski podlagi dokazati, da je splošna volilna pravica v vseh evropskih državah škodovala. Vkljub temu pa je izjavil, da se bo poljski klub bavil z vladnim volilnim načrtom, a smatrati mora ta načrt le za prvi korak velikega reformnega dela. — Splošno se govoril, da je minister Pientak z demokratičnimi frakcijami pripravljal Dzieduszyckega do tako zmernega govora, a pravo barvo pokažejo Slahčiči, ko vlada predloži volilno reformo ter bodo spoznali, da se jim gre za mandat.

Drugo presenečenje je uprizorila vlada. Po prekinjeni debati, ko nastane splošni hrup, je predsednik dogovorno z velikimi strankami naznamnil, da se bo preračunski provizorij brez prvega branja izročil odseku, sko ni ugovoril. Seveda ni nikje ugovoril, ker nihče predsednika poslušal in razume ni; ko pa so po seji izvedele male stranke za to vladno zvijajo, lotilo se jih je veliko razburjenje, ki dobi gotovo že v jutrišnji seji duška.

V začetku seje je predložil finančni minister računski zaključek o državnem gospodarstvu za leto 1904.

Deželno sodišče ljubljansko zahteva izročitev posl. dr. Žitnika, ki je točen zaradi razdaljena časti.

Bračnovski minister je odgovarjal na interpelacijo posl. Klofača

zaradi kasnovanja 28. polka v Budjejevicah. Vsi češki podčasniki so bili nameč občutno kaznovani, ker niso hoteli sprejeti večerje, ki jo je predel polku ondotni nemški občinski zastop za to, ker so vojaki posredovali pri izgradnji. Ministru se zdi kaznovanje.

Potem se je nadaljevala debata o izjavi ministrskega predsednika. Prvi je govoril poslanec Kubik, za njim pa posl. Šuklje, ki se je najprej dotaknil sobotne debate v gospodski zbornici, češ, da se je opozicija zatekla v gospodsko zbornico. Nastopal je za vladu protigrefci Thunu in knezu Schwarzenbergu ter končno govoril tudi o ogrskem vprašanju.

Posl. Lenassi se je tudi zavzemal za splošno volilno pravico, toda le tedaj, sko se res tudi izpolnijo pogoji, ki jih je navajal ministrski predsednik v svoji izjavi.

Istotako se je izrekel za splošno volilno pravico posl. Straucher, nakar je začel govoriti posl. grof Dzieduszycki.

Jutri bo zopet seja. Ker se je včerina govornikov dala črkti, se najbrže v sredo že zaključi debata.

Nemške želje.

Dunaj, 4. decembra. V jutrišnji seji bodo vsenemški poslanci izložili predlog, v katerem se vlada pozivlja, naj zakon določi nemščino za državni jezik. Nadalje se zahteva, naj se po sprejemu in najvišjem odobrenju tega zakona izvede volilna reforma z zakonskim načrtom; pri tem se naj razširjenje volilne pravice določi tako, da se dobi polovica vseh poslancev iz splošne, enake, direktne in tajne volitve; pri tem se mora ozirati na kulturne predpravice, ki gredo Nemcem. Druga polovica poslancev se naj vrne iz strokovnih zadružnih organizacij. Nadalje se vlada poziva, naj do-

LISTEK.

Slovensko-nemška meja na Štajerskem.

Kulturno zgodovinski in narodopisni doneski.
Nabral A. B.

(Dalej.)

Marija Snežna (Velka) obeta postati popolnoma slovenska župnija. Leta 1873. je namreč prišla k lavantski škofiji. Župnija ima trirazredno (a se kmalu razširi v štirirazredno) slovensko šolo. Pri ljudskem štetju leta 1880. so našeli 1029 Slovencev in 52 Nemcev, leta 1900. pa 1063 Slovencev in 87 Nemcev. Kolikor spada župnije pod mariborsko okrajinou glavarstvo, ni bilo nobenega Nemca v njej. Družba sv. Mohorja šteje 44 udov.

Rožengrunt (Rosengrund) je močno ponemčen kraj, vendar tudi tu Slovenci pologoma napredujejo. Leta 1880. so našeli samo 4 Slovencev, leta 1900. pa 43 Slovencev in 212 Nemcev, v resnicu pa je dobra polovica Slovencev. Šuman navaja leta 1868. samo 4 nemške posestnike.

Sv. Ana na Krembergu je uradna slovenska postojanka, kjer je

ljudstvo zelo zavedno in prebujočo ter mnogo čita. Družba sv. Mohorja šteje 130 udov; v župnijo pa prihaja tudi lepo število slovenskih časopisov. V novejši dobi sta zelo veliko storila za narodno probudo upokojeni duhovnik Vincenc Baum an letos umrl rodujeb Alojzij Vakaj. Sploh je tekla v tej župniji zibelka mnogim slovenskim učenjakom. Štirirazredna šola je slovenska. Prvotno je bila Sv. Ana apačka podružnica. Redno šolo ima od leta 1829. Cerkev je bila postavljena leta 1695. Leta 1809. so obiskali Sv. Ano Francozi. Župnija spada deloma v mariborsko, deloma v radgonsko okrajinou glavarstvo. Prebivalci se skoraj sami Slovenci. V mariborskem delu so našeli leta 1880. 259 Slovencev in 3 Nemcev, v radgonskem delu pa 134 Slovencev in 6 Nemcev. Leta 1900. ni bilo v mariborskem delu nobenega Nemca in 248 Slovencev, v radgonskem okraju pa 135 Slovencev in 5 Nemcev. In zradi teh 5 Nemcev se mora v šoli poučevati tudi nemščina. Pravi unikum je, da hodi to šolo in ono pri Sv. Duhu na Ostrom vrhu in v Kaplji nadzorovat nemški okrajni šolski nadzornik iz Lipnice, ki ne zna besedice slovenski. Občina je Ščavnica, ki je štela leta 1900 792 Slovencev in 61 Nemcov.

XI. Apače. Radgona. Prekmurje.

Nasova (Nassau) je bila svoječasno tudi včlanjena k Sv. Ani, a Nemci so ruvali toliko časa, da so jo dobili k Apačam, kjer se s pomočjo nemške šole hitreje ponemčuje. Vendar velja Nasova še vedno za slovenski kraj. Tri hiše te občine spadajo zaradi bližine še k Sv. Ani. Leta 1880. so našeli 253 Slovencev in 139 Nemcev, leta 1900. pa 120 Slovencev in 277 Nemcev. Slovenci so nazadovali za 133, Nemci pa napredovali za 138 duš. Bati se je, da se Nasova bliža svoji nekdajni osudi. Dr. Hlubek pričoveduje namreč v svoji knjigi, da je bila Nasova poprej polnoma nemška, a v njegovem času se je samo slovensko govorilo. Tudi Šuman navaja v svoji knjigi Nasovo za polnoma slovensko. Dr. Hlubek razlagata preobrat tako, pa se prebivalci pečajo le z živinorejo, in ta dela razume slovenska žena bolje kot nemška, in zaradi tega so nemški posestniki si jemali Slovence za žene. Dandanačnjemu ponemčevanju je kriva nemška šola v Apačah, ki pa jo obiskuje dobra 1/4 slovenskih otrok.

Precej Slovencev je še tudi v Lešanah (Haseldorf), ki pa so tudi vč-

lane v Apače. Leta 1900. so našeli 30 Slovencev in 236 Nemcev. Črnec (Schirmendorf) so popolnoma ponemčene, dasi je bilo pred 40 leti do tretjine Slovencev. Leta 1900 so našeli še 22 Slovencev. Naletel pa sem le na nekoga 25letnega mladeniča, ki je govoril dobro slovenščino, a naučil se je na »tujem«, največ pri vojakih. Podobno je z Marhečko vasjo (Marchersdorf), ki je bila po Šumanu še tudi do tretjine slovenska, a leta 1900. so našli le še 3 Slovence. Istotako ponemčene vasi so Segovci (Sögersdorf), Jakov (Janchersdorf) in Lutverci (Leitersdorf). Vendar sem v zadnjih vasi naletel na odraslo deklico, ki ni razumela mojega nemškega vprašanja. Pojasnila mi je, da so se njeni starši priselili iz slovenske župnije Tišine na Ogrskem, kjer se celo v šoli uči po slovenski knjigi, ki jo je spisal domači rodoljubni župnik. Kakor vidimo, niti na Ogrskem ni zistem Slovencem tako sovražen, kakor tostran Mure. Sploh si v apački župniji nakupuje več pridnih ogrskih Slovencev posestva. Za Šumanove dobe je bila v Lutvercih še četrtna slovenskega prebivalstva. Leta 1900. so uradno našeli le 5 Slovencev. V Žepovcih (Schöpfendorf) ni več Slovencev.

Skupno je župnija Apače še doobre tretjine slovenska. P. Kozler imenuje l. 1854. Apače nemško vas v svojem navodilu k prvi izdaji zemljedvida slov. dežel (Kratk slovenski zemljopis in pregled itd.) Takrat še nista bili proklomjeni vasi Nasova in Lešane. Duhovnika sta še oba Slovenci. Župnik Kukovec je čestitljiv rodoljub, ki ga je nemški škof do njegove starosti pošiljal na Nemško. Kaplan je prekmurski Slovenec. Izmed učiteljstva ne zna nobeden slovensko. Apače so spadale svojedobno k lavantski škofi. Iz šole v cerkvi je dandanes slovenska župnija izginila, dasi je bila pred 40 leti še vsako četrtletno popoldan slovenski krščanski nauk. Družba sv. Mohorja pa še vendar šteje 31 članov. V Marhečki vasi je 4 razredna nemška šola, ki pa jo obiskuje še mnogo slovenskih otrok.

V vseh na levem bregu Mure so ostanki slovensčine še redkejši, dasi je bilo pred 40 leti še dokaj slovenskega življa v Homeu, Pridovi (Pridahof), Faroveci (Pfarrsdorf), Trnovi (Dornau), Vesici (Landörfel) in Obrajni (Halbenrain). Sedaj so Slovenci v teh vseh le še služabniki.

(Dalej prih.)

leči veljavo nemškega državnega je-nika v zakonu o volinjem pravu; pri tem naj izloči Galicijo, Bukovino in Dalmacijo. Končno se vladu pozivlja, naj da Galiciji posebno stališče v državi, Dalmacijo pa naj priklopi do te-lam ogrske krone.

Volilno gibanje v Srbiji.

Belgrad, 4. decembra. Nad 10.000 delavcev je demonstriralo pred skupščino in pred kraljevo palačo. K ministrskemu predsedniku so poslali deputacijo, ki je zahtevala, naj se obrati red umakne. Ministrski predsednik je odgovoril, da mora varovati koristi vseh slojev. Deputacija je izjavila, da s tem odgovorom ni zadovoljna ter je napovedala splošni štrajk. Pred skupščino so delaveci kričali: »Živila ruska revolucion!« Splošni štrajk se baje prične že v nekaterih dneh.

Konflikt s Turčijo.

Carigrad, 4. decembra. Del mednarodnega brodovja je zasedel danes otok Lemnos, in sicer so to misijo prevzele francoske ladje. Kakor v Mitilenah, so bili tudi na Lemnosu zasedeni najprej uradi. Mitilene ostanejo še nadalje zasedene. Sploh se demonstracija brodovja izvršuje točno po programu. Danes je bil izredni ministrski svet, ki je baje sestavil končni odgovor na zahteve velesil.

Nemiri na Rusku.

Dogodki na dvoru.

Petrograd, 4. decembra. Iz dvora v Carskem selu prihajajo raznovrstne vesti, ki jim pa ni mnogo verjeti, ker se ne daje kontrolirati. Ena tako vest trdi, da sta se car in veliki knez Vladimir zaradi velikega kneza Cirila hudo sprla. Car je bil baje na rami ranjen. Tudi velikega kneza Borisa, Cirilovega brata, spravljajo z dogodkom v zvezu. Zaprli so 60 vojakov in več častnikov. Druga vest pa celo trdi, da se pripravlja na carskem dvoru štrajk dvornih uslužencev, kuharjev itd. — Car se preseli v Gačino, kjer je zbranih več tisoč kozakov.

Nemiri v Kijevu.

Odesa, 4. decembra. Nemiri so se obnovili ter so se puntarjem pridružili tudi vsi vojaki endotne posadke. Kakh 300 vojakov z godbo na čelu hodi od vojašnice do vojašnice, da pregovore za punt še ostale vojake. Izpred neke tovarne so s pomočjo delavcev prepodili 300 kozakov. Nad mestom je proglašeno vojno stanje. Meščani beže trumoma iz mesta.

Položaj na Poljskem.

Varšava, 4. decembra. Vrhovni gubernator je proglašil nad mestom mrežo obasedno stanje. Židje si zavzema organizirajo samohrambe, ker se širijo vesti, da se pripravlja splošno klanje Židov. V tem resnem tre-

notku pa groze policijski in štrajkovi, ako se jim ne izpolnijo zahteve.

Liberalno ministrstvo na Angleškem.

London, 4. decembra. Kralj je sprejel demisijo ministarskega predsednika Balfourja ter naročil voditelju liberalcev Campbell-Bannermanu, da sestavi novo ministrstvo.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Včeraj se je vrnila v naši narodni čitalnici igra: »Brat Martin«. Vse igralke in igralci so rešili svoje vloge prav dobro, vsem čast, vsem prav lepa hvala! Čast in hvala pa tudi gospodu, kateri se je trudil z napravo potrebnih kulic, in tudi vsem tistim gospom in gospodom, kateri so se žrtvovali za uprizoritev igre. Dvorana je bila v pravem pomenu besede natlačeno polna, tako, da bode tudi denarni efekti predstave, blagemu namen, podpori naših revnih dijakov, izdaten. Pri tej predstavi se je pa zoper pokazala velika potreba razširitve čitalnične dvorane. Kakšna gneča je bila v dvorani sami, kakšna na odr! In vročina je nastala, dasi ni bila dvorana prav nič kurjena, že kar neznesna. Pred večimi leti je bilo že govorjenje, da je bil že odborov sklep, da se dvorana poveča, namreč podaljša. To bi se imelo zgoditi tako, da bi se za zdajnjim odrom na čitalničnem vrtu napravil tako velik prizid, da bi bilo mogoče ves oder pahniti ven na vrt. S tem prizidom bi bil podaljšan pod dvorane vsaj za 5 metrov, in to bi se že pač jako poznalo. Ravnov takrat se je šlo tudi za to, da bi se napravila nasproti odu primerna galerija, tako, da bi se tudi na ta način povečal obseg dvorane. Do dejanja pa ni prišlo, ker je to nač čitalnični blagajnik, po svoji veliki in opravičeni varčnosti ter štedljivosti — zaprečil. Takrat je bilo poslojje naše narodne čitalnice, stalje naš tedanje „Narodni dom“, v katerem se nahaja čitalnica, še na jasno slabih, še na tujih nogah. Da bi se bila povečala takrat čitalnična dvorana z name ravanimi adaptacijami, bi bil „Narodni dom“ zabredel v nove dolgove. To pa ni bilo nikakor pogodu našemu štedljivemu blagajniku in je imel prav. Povsem drugače razmere so pa dandanes. Srečenemu finančnemu postopanju, izvedenemu po g. dr. Pozniku gre hvala, da stoji danes naš „Narodni dom“ že skoraj popolnoma na lastnih nogah. In zato bi bilo gotovo na pravem mestu, da bi se zoper sprožila misel razširitve čitalnične dvorane. V ta namen naj bi sklical častito predsedstvo narodne čitalnice občini zbor njenih članov, na katerem bi se ventilarlo vprašanje. V ta namen so predvsem spisane te vrstice.

Dolenjec.

Iz Ilirske Bistrici se nam v popolnitve dopisa v našem listu z dne 1. t. m. štev. 275 sledi: Resnično je, da je cesta, katera vodi od kolodvorske postaje Trnovo-Bistrica proti Ilirske Bistrici do glavne državne ceste v sedanjem ter obči v času deževnega vremena v zelo slabem stanu, tako da za pešca sploni rabičiva. Vzrok pa pač tiči v tem, da se občinska zastopa v Bistrici in v Trnoveni dosedaj za to zadevno mesto mogla dosti brigati. Na vsak pričenje bi bilo potrebno, da se v prihodnjih sejah teh odborov sklene, da se po posredovanju našega tukaj

injega vrlega postajensčolniku, gosp. Ludviku, naprosi uprava južne železnice, da k prepotrebnu popravilu, oskrboma razsvetljavi primerno prispeva, ker bi tudi gotovo storila; kajti pripomniti je treba, da je le majhen del imenovanega cestnega inženirju železnice, vedji del pa je last občine Trnovo, oskrboma cestnega odbora. Kar pa je Ilirska Bistrica tako rekoč središče ogromnega in vedno bolj razširjujčega prometa, bi se moral tudi občinski odbor slednje imenovanje občine dogovoriti s drugima dvema korporacijama. Zelo uместno in tudi potrebno bi bilo, da se ob cesti proti železničnemu tiru napravi ostek po sa pešce, ter se jo vedno z drobnim peskom posuje. Celo se, da se namenjava napraviti v Ilirske Bistrici električna razsvetljava, potem bi se pač labko razsvetljala ne samo cesta, temveč tudi kolodvor z doka lepo, praktično in gotovo ne predrago električno lučjo.

V zadevi okr. šolskega sveta celjske okolice.

Interpelacija poslanca dr. Ivana Dedečka in drugov na Nj. eks. g. grofa Claryja in Aldringena, c. kr. namestnika, kot predsednika c. kr. deželnega šolskega sveta za Stajersko zaradi nepovabljenja od okrajnega zastopa izvoljenih članov okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico k sejam te korporacije.

Sestetna funkcijska doba izvoljenih pet članov okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico je potekla v septembru t. l. K seji meseca septembra t. l. so se še povabili t. i. od okrajnega zastopa izvoljeni člani; k seji, ki se je sklicala meseca oktobra, se pa niso več povabili, češ, da je njihova funkcijska doba potekla, nova volitve zastopnikov se pa ni mogla izvršiti, ker se je celjski okrajni zastop z naredbo c. kr. namestnije v Gradeu od 22. decembra 1904 št. 3529 prav. pri seji dne 22. decembra 1904 razpustil, ter se je postavil za voditev poslov okrajnega zastopa vladni komisar, kateremu pa seveda volilna pravica za volitve članov za okr. šolski svet ne pristoja.

K seji okrajnega šolskega sveta, ki se je odredila na mesec oktober t. l., je povabil predsednik sami včela veronsuka, imenovanega od deželnega šefu, okrajnega šolskega nadzornika in strokovnjaka v učiteljstvu, izvoljenega od učiteljev, tako da so bile inkluzive c. kr. okrajnega glavarja kot predsednika pri seji zbrane samo 4 osebe, med tem, ko znača število članov okrajnega šolskega sveta, da se izvoljenih pet članov ne povabili, devet, tako da je seja, obiskana od štirih oseb, bila neslepčena, kajti niso bili vsi člani niti povabjeni in od vseh članov ni bila niti polovica navzoča.

To postopanje, da se od okrajnega zastopa izvoljenih pet članov okrajnega šolskega sveta ne povabi k seji okrajnega šolskega sveta, je očitno nepovabljanje. Zakon o šolskem nadzorstvu od 8. februarja 1869 št. 11 dež. zak. za Stajersko ne zadržuje nobene določbe, kaj se ima v služaju take vakanace storiti. § 26. tega zakona zadržuje lakonično določbo: »Vse volitve veljajo za šest let.« Tudi § 11 istega zakona, kar zadeva funkcijsko dobo okrajnega šolskega sveta, nima za enak slučaj nikake določbe, kajti tamkaj se samo pravi: »Funk-

cija doba okrajnega šolskega sveta je določena na šest let.«

Ker torej postava sama nima določb, kako se ima postopati, da vse člane izvoljenih pet članov ne sme k sejam priti, ker je njihova funkcijska doba šest let potekla, štirje člani pa brez izvoljenja sodlanov na vsek način ne morejo veljavno sklepsti in ker se manjkajočih pet članov ne more voliti, ker okrajni zastop, kateri bi bil volitve opravljeno izvršil, ne obstoji, imamo prepričanje, da se mora to vpravljati torej le po smislu § 7. obč. drž. zak. rešiti po analogiji, nemreč tako, da se mora na enako v postavah določene službe v oskrbeni se postavki postopati po analogiji štajerskega obč. r. § 18 in § 38, postavke za okrajne zastope, katero oboje korporacije imajo pravico krajni, oskrboma okrajni šolski svet voliti. § 18. obč. reda določuje, da starci zastopniki ostanejo v službi tako dolgo, dokler novi zastopniki niso v službi nastavljeni.

Zakon okrajnega zastopa pa določuje v § 38: »Okrajni zastop se voli na tri leta, izvzemši slučaj § 81. zak. o okrajnih zastopih in da ima nadaljevanje svoje posle do teda, da se novi okrajni zastop izvoli.«

V analogni porabi teh postavnih določb morali bi torej izvoljeni člani okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico tako dolgo svojo službo opravljati, dokler ni legalno na novo izvoljeni okrajni zastop celjski izvolil novih pet članov.

Ker se glede okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico tako ne postopa, se poziv imenovanih štirih članov v vsak sklep, sklenjen po tej manjšini ter nepoklicanje pet izvoljenih članov okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico smatra kot nepočestaven postopek.

Da se glede tega, dosedaj še niko ne principialno rešenega vprašanja enkrat kompetentno in pravomočno odloči, stavimo na Nj. eks. g. c. kr. namestnika kot predsednika c. kr. šolskega sveta naslednje vprašanje:

Ali je visoki c. kr. deželni šolski svet voljan, to gori omenjeno protipostavno postopanje okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico kot nepovabljanje razveljaviti in taitemu, oskrboma predsedniku dati načok, da pet izvoljenih članov okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico, kateri so inkluzive do konca septembra 1905, kot člani okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico sodelovali, prizna še nadalje kot v uradu stojede člane in da jih zanarej povablja k vsem sejam okrajnega šolskega sveta za celjsko okolico, dokler legalno izvoljeni novi okrajni zastop celjski pet novih članov ne izvoli?

Gradec, dne 22. nov. 1905.

Dr. Hrašovec, Vošnjak, Kočevar, Roš, dr. Ivan Dečko, Robič, J. Roškar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. decembra.

— **Osebne vesti.** G. Batačelj, postajenčelnik v Kranju, je imenovan za prometnega kontrolorja v Ljubljani. Uradniški aspirant v Mauternu, Alojzij Grošelj, je premeščen v Ljubljano. V začasnem pokoj

je bil čefkal v Sežthalu, g. Anton Zapletal.

— **Šuklje** se je oglasil včeraj s svojim petim člankom o dolenjski železnici. Naslov mu je „Hoja za dolenjski in državni zakon“, kar pa se z vsebino v štirih dolgih predelih pravi nič ne ujema. Naj bi bil stari fraz na Kamnu rajšči kralj to svoje, najmlajše dete z bolj primernim imenom. Rekel bi na primer: „Kako sem izgubil jaz, oče dolenjski železnice, svoje živec“ ali pa „Hladnokrvnost mojih fantov“ itd. To, kar je ta zgodovinar natevil v včerajšnji svoji čenčariji, je tako ostudna in smrdljiva samohvala, da je moralno tedaj, ko je prihajala ta žurnalistična trakula na svet in na svetlo, smrdeti po celi Kandiji daleč naokrog tja do Štumberja. Stvarnega to pot Šuklje ni povedal pravnič. Zato pa je razkril slovenski javnosti, koliko je zaupal krepkim pljučam, koliko tednov je ležal v hiši prijatelja dr. Jelovška v Radovljici in kako da ga je jeklena njegova narava rešila smrti, kako da so njegovi sinovi do zadnjega dostenj, pogumni, krepki fantje itd. Risum teneatis! Pa Šukljetu se ta gorostasni „political speech“ ne sme bogevi kako zameriti. Saj pravi sam, da živci še do danes niso v redu. Nas pa, »ki ga vsako leto pošljamo v Možirje, hladit si živec,« se je polotila sedaj še večja skrb za Šukljetovo možgane, ki so se začeli najbrž sušiti in dvomljivo mehčati. Kaj se hoče, vsi ti žalostni pojavi in nevrasteniški popadki so pač „trajna posledica pretiranega dela za dolenjsko železnico.“ Kje ste, ekscelenca g. Schwiegel?

— **Volilna reforma za Iubljanski občinski svet** je bila glavni predmet Lšmpetovega grajalnega govora na nedeljskem shodu. Kaj se je vse godilo v nedeljo v areni »Narodnega doma«, smo včeraj poročali. V razmotrivanju glede volilne reforme same se nečemo spuščati. Prvič nismo še tako srečni, kakor Lampe in Stefe, da bi imeli baje že dotiskan njen načrt v rokah. Nimamo pač takih »zvez« in ne uživamo najbrž tudi potrebujočnost na kompetenčnem mestu. Drugič in zadnjič pa prepudamo to debati v občinskem svetu, ki se gotovo vname o nekaterih točkah načrtane reforme. Seveda se pri tem po našem mnenju pač nihče ne bude oziral na krščansko-socijalno, tudi od socijalnih demokratov izpisano rešenje, kjer se vse vprek graja in graja. Stefe graja! Ali ni to »slušno«?

— **Čudno tih** je »Slovenec« sedaj o katoliškem shodu. O »Mirovem« poročilu niti besedice ni črnih. Ali ga boli lažnjivi jezik? Dajte, — se, gospoda, vendar malo pomenujte med seboj, da bode slovenska javnost vsaj poizvedela na kateri strani, na Lampetovi ali na »Mrovi«.

— **Dalje v urločni.**

Naposled se je začelo mračiti in vsi trje so se začeli pripravljati za odhod.

— Hema — še eno noč potpri; še noči pridevo v Devin in rešimo Jurja. Tako je Katarina prigovarjala Hemi, videč, kako težko je vstala z ležišča in kako močno je utrujena.

— Da, da, — je odgovorila Hema, sle idimo, upam, da me moči ne zaustavi.

Hema je poskusila hoditi ali omagala je pri prvih korakih. Noge so ji bile zatekle, tako da ni mogla stopati in jokajo se je sgrudila na svoje ležišče.

— Pusti me tukaj, Katarina, jaz ne morem naprej; pusti me tu umreti in biti rešit Jurja. Reci mu, da sem hotel s teboj, pa nisem mogla.

— Ne, Hema, jaz te ne zapustim. Le pogumna budi — noge se bo naščila hoje in še ne boš mogla hoditi, te bodeva Vidal in jaz nosila.

Pri teh pogumnih besedah pa je Katarina sama morala napenjati vso svojo energijo, da ni omahnila, kajti tudi njene noge so bile zatekle in so jobole, da bi se bila najraje rasjokala.

(Dalej prih.)

kor okrog Komna stoječim četam Ottona Vipavskoga.

Pot je bila dolga in težavna. Vidal se je plazil pred Katarino in in Hemo, kakor volk in je pazil na vse strani. Po golem kamenju in skosi bodeče grmičevje sta hodili in lesli razvajeni dami, da so jima roke krvavile in nege otekale ali vendar ni nobena misli na počitek.

Na nekaterih krajinah so naleteli na kmetske koče, a spoznali, da so bile zapuščene; večinoma je bilo samo zidovje, vse drugo

tični resnica o katoliškem shodu. Ati pa vsej napiše kako reminiscence iz donajske rotovske kleti, kjer ste menda g. dr. Lamp, zelo veliko za stopali slovanske katoličane!

— **Društvo Leopoldineum**, ki se je ustanovilo leta 1903 na Dunaju pod predsedstvom kneza Franca Josipa Auersperga, namerava sezidati na Dunaju velik zavod za pohabljence obojnega spola, brez razlike vere in narodnosti za celo Avstrijo. To velehumanitarno podjetje mora vsak rodoljub pozdraviti z iskrenim veseljem. Kajti na ta način se hoče pomoli vsem revnim bitjem, ki so dandanes bedisi na Dunaju, bedisi v provincah večidelj brez vsake zdravniške in živiljenjske podpore. Zlasti za nesrečno deco ubogih staršev pomeni to podjetje veliko tolazo, ker bodo tukaj zlasti vsi ubogi otročki, ki jih je pri rojstvu ali pozneje za dela brdka nesreča poahljenja in ki so bili dosedaj večel pomanjkanja denarnih sredstev brez vsakega upanja in brez vseke rešitve, našli svoje zavetišče in čestokrat tudi svoje zdravje. Na vsek način pomenju ustavitev tega zavoda, kjer se bode zdravljenje od narave zatiranih ubožev vršilo z vsemi strokovnimi sredstvi, velikansko občno dobroto. Začetadelj z velikim veseljem pozdravljamo to humanitarno podjetje in opozarjam vse človekoljube, naj se ga spominjajo vsak po svojih močeh s podporami, ki jih društveno vodstvo z veliko hvaležnostjo sprejema. Društvo je nabavilo tudi svoj kolek, ki se bode prodajal po trafikah. Tudi se nameravajo ustanoviti v vsaki provinci posebni krajevni odbori društva »Leopoldineum«. Centralno vodstvo snabjava na Dunaju I. Himmelpfortgasse št. 5, kamor naj se pošiljajo milodari.

— **Skrajna nemška požrešnost**. Da diš Nemcem slovenski denar, in da se vsled tega kažejo največje prijatelje napram Slovencem, je stara stvar. Stara stvar pa je tudi, da Slovenci veliko kupujejo pri Nemcih in jim tako znašajo debele dobičke v njihove žepi. Tega je kriva velikanska usiljivost nemških tvrdk. In med najusiljivejše spada — kakor se nam poroča, — zlasti neka grška tvrdka Anton Suess, ki pa je naravnost nesramna v svoji reklami in agenturi. Ta tvrdka, ki prodaja sukn in modno blago, razpošilja raznim, ali menda vsem eksekutorjem po Kranjskem tiskana pisma, v katerih jih prosi, naj ji naznani vse krojače dotičnega sodnega okraja, za kar bo tvrdka eksekutorja že poplačala primerno! To je že prenesramno. Eksekutorje hoče porabititi za svoje agente, ki naj bi lovili slovenske odjemalce, za grško, menda čutisko firmo. Dolžnost vsakega slovenskega davčnega izterjevalca je, da brez odloga vrne tvrdki Suess njenem nesramno pismo z vsemi prilogami, naj si ta imenitna firma išče zaslужka pri Nemcih ali kjer hoče! Tako postopanje mora gotovo obsojati vsak reellen trgovec brez razlike, tembolj pa še mi z narodnega stališča, ker prav nič ne potrebujemo nemških nacionalnih ali čutiskih grških firm. Naj bi trgovsko društvo »Merkur« in tudi drugi faktorji posvetili tem in vsakim nesramnim tujim reklamam in agenturam svojo pozornost. Skrajni čas je, da se znebimo teh tujih agentov, ki liki kobilice gomazijo po naši kranjski deželi.

— **Ricmanjski župan** — v vrsti katoliških duhovnikov! V počasu o. kr. zdravnikov za cepljenje koz je rubrika, kjer se dan cepljenja vpiše duhovnik kot član censilne komisije. Med vpisanimi duhovniki za koprski okraj je tudi ricmanjski župan g. Ivan Berdon. Častilcem škofa Nagla je to dejstvo povod, da se norčujejo iz g. Berdona. Jim pa leži v želodcu ta častiljivi in blagi mož.

— **V Štajerski deželni solski svet** je imenovala učna uprava za zastopnika kanonika K. Hribovška in gimnasijskega ravnatelja Giovackega, oba v Mariboru.

— **Slovensko gledališče**. Iz pisarne »Dramatičnega društva« se nam javlja: Danes zaradi raznih Miklavževih večerov ni

predstave. V petek, dne 8. decembra boste dve predstavi. Po polnem se uprizori letos prvič kot ludska predstava ob enčnih censih splošno znana in prijavljena Govorkova ludska igra »Legionarje«. Zvečer se pole prvič na slovenskem odru komična opera »Brivec se vilisce«. To opero je komponiral svet vnočnani slavni Gioachino Antonio Rossini, ki je živel v času od 1792 leta do 1868. leta. Uglashbil je mnogo oper. Z stovel je po operi »Tancredi« Njegovo najimenitnejše na najpomembnejšem podlagi je »Brivec se vilisce«, delo, ki je vseh delih hranilo ki je izredno bogato na tršnih melodijah in polno prekipajočega humorja ter se odlikuje po izredni dramatičnosti. V tej operi nastopajo v glavnih vlogah gospodišne Rindova in Kočevjarjeva ter g spodje režiser Ranek, Oršlaski, Orehnik in Betetto. V nedeljo sta zvezri dve predstavi: Po polnem ob 3 vesel igra »Mala Dorita« — zvezri opera. — V torek 12. t. m. pa je slavnostna predstava v proslavi 150 rojstnega dne prvega slovenskega dramatika Antona Linharta, kranjskega zgodovinarja.

— **Aškerčeve prekrasno romanco**, »Čašo nesmrtnosti« primaša »Šudsteirsche Presse« v listku v nemškem prevedu iz pereca ravnatelja gosp. dr. K. Glasera.

— **Z načim podlistkom** »Slovensko-nemška meja na Štajerskem« se bavi v Krakovu značajno »Svet slovanski v novembriški številki. Navaja vso v podlistku podano statistiko o gibanju Slovencev in Nemcev v zadnjih 50 letih, potem pa konstatiranje, kako se narodnostna meja pomika proti jugu.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** predprihodnje redno mesečno zborovanje v sredo, dne 6. t. m. ob šestih zvezri v šolski sobi podružnega oddelka deželne bolnice. Dnevnih red: 1. O terapiji grize.

— Dr. A. Homann 2. N kaj o inaktivski terapiji z demonstracijo novega dr. Heringovega aparata. — Dr. Demeter Bleiweis-Trsteški. 3. Demonstracija. 4. Slednji nositi.

— **Društvo davčnih uradnikov na Kranjskem** predprihodnje redno mesečno zborovanje v sredo, dne 6. t. m. ob šestih zvezri v šolski sobi podružnega oddelka deželne bolnice. Dnevnih red: 1. O terapiji grize.

— **Corrigendum**! V sobotni notici o buketu »Ljubljanskega zvona« je pomota izostal del stavka. Dotči stavek se bi moral pravilno glasiti: Vprašal bi, s kakšno primerno besedo bi se naj označila trinitet domaćega gospoda, da imenovane izjave ne more še priobčiti, ker mu je informator še ni posiljal, tudi je iz vsega njegovega nastopa v tej zadevi jasno razvidno, da je to samo pratenje in da nima nož nisogar, ki bi mu podal preje s toliko emfazo napovedano zjavo. Na kateri strani je potem imam?

— **Društvo „Abstinent“** je že pričelo svoje delovanje. Kaže pa strahovito skutočno disciplino in znanega nemškega pregorova »Einmal ist kein mal« ni sprejelo v svoj program. To se je pokazalo te dni. Zgodilo se je namreč, da so društveni nadzorniki in detektivi — teh sicer pravila so bavnega »Slovenca« ne smenijo, še tudi so zelo važen, toda skrit društveni faktor — zasečeli pri Frincu društvenega člena, ki si je menda za spomin privoščil nekaj frakelnov anti-društvenega žganja. Ta grščnik je baje povrhu še hlapac v »Katoliški Tiskarni«. Hrto so ga vzel na protokol in društveni sod se je še ist dan sedel k justifikaciji. Društvo »Abstinent« na čast bodi povedenje da je bil ta in flagrant pri »ščopau« zasečen društvenik takoj izključen in odpuščen. Žan miv in vsega uvaževanja pa je vendar-le vred-n njev zagovor. Ko mu je namreč dr. Krek z ostro besedo in rezkim akcentom predčil njegov greh, se je hlapac in »Katoliški Tiskarni« odrezal prav dobro, rekoč: »Kaj pa sem hudega naredil, saj vendar tudi telička naenkrat ne odstavijo od krase!«

— **Umrila je v Karlovem gospa Amalija Mühlbauer**, mati predstojnika tukajšnje podružnice avstro-ogrške banke. N. v. m. p!

— **II. državni kongres avstrijskih gostilničarjev in hotelirjev** se vrši na Dunaju dne 5. in 6. t. m., pri katerem se udeleži žita kot delegata ljubljanske gostilniške zadruge gg. Ivan Tost in Avguštin Zajec.

— **Javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni kleti** bo pojavljajoč, v četrtek, od 7.—9. ure zvezri. Dospelo je zvezri nekaj novih vin, in sicer od gg. Pfeiferja in Prešekoga.

— **Državni subvenciji**. Poljedelsko ministrstvo je dovolilo

občini Hotel Štajerska državno subvenco v znesku 15000 K za nabavo vodovoda. Vas Prtove je pa dobila v isti znesku 300 K.

— **Občinski odbor jesenščiški** je v svoji zadnji seji sklenil včas na počitno ravnateljstvo v Trstu energičen protest zaradi popolnoma samovoljne in nečuvane spremembe domačega od pamtevka starega imena »Sava« v »J.-senice« Fačinc. Tako je prav! Šandal je, da si kdo upa stara, vkorjenjena imena kar des nob prekrščevati v spakedrana gotovim osebam na ljubo.

— **Nova trgovina**. Gospod Anton Zorec, trgovec z moko v Ljubljani, je otvoril v Spodnjem Logatu v hotelu »Vranče« filialno trgovino z množnim blagom, vpeljane že od leta 1880. Ker je g. Zorec vse stors bilten trgovcev in postreže svoje odjemalce vedno z najboljšim blagom, ga kar najtopleje priporočamo vsakomur. Glej sobotni inserat!

— **Pevski klub v Ribnici** priredi v petek, dne 8. decembra 1905. v salunu g. Antona Arkoča z avšči v večer. Na sporedu so pevske točke, kom. opereta »Potepuh pred sodnijo«, kom. prizor »Letovičarka« in komična opera »Veseli godci«. Po dovršenem programu prosto zabava. Začetek ob 7. uri zvezri. Vstopina za osebo 60 vinarjev.

— **Vesti iz Novega mesta**. Volitev stotnika uniformirane novomeške garde mesto umrela Vrtačči bi se imela vrati v nedeljo, a se vsled prečiščega dohoda članovni vršila. — Ženski Hudorovič in Brajdič sta kradli kokoši kar na debelo. Zdaj je že ričet in sta kolikor toliko preskrbljeni za zimo. — Belokranjski se morejo odvaditi vthotapljati prešiče iz Hrvatske, akoravno jim Š 45 vedno poje po hrbitu. Kaj jim mora, da je radi njihove trmoglavosti okužen cel kraj, da le morejo orožnice presepti.

— **Narodna čitalnica v Novem mestu** ima v soboto, dne 9. decembra zvezri ob 8. uri v lastnih prostorih svoj redni občni zbor z običajnim po pravilih določenem sporedom.

— **Brat Martin**, ljudska igra s petjem v 4. dejanju, ki se je predstavljala dne 2. t. m. na novomeškem odru z načajnjim uspehom, se vprizori na splošno željo vdrugih v petek dne 8. t. m. pri znižanih cenah v pridi družbi sv. Cirila in Metoda in diaški kuhinji. Začetek točno ob 7. uri zvezri.

— **Vinski semenj v Krškem**.

Čestite kupce opozarjam,

da enkrat na jutrišnji, v Krškem vrši se vinski semenj. Tudi na tem se maju bo prav veliko vinski zorcev.

— **Vinski semenj v Postojni**.

Na včerajšnji vinski semenj.

Postojanje je pršlo že 200 vipavskih vinozgradnikov iz raznih občin, da pokažejo kakšno in koliko vina je Vipava to leto pridelala. V kranjskem dolini utegne b. i. sedaj že 25000 hektolitrov vina. Na semenj došli kupci so imeli prav ugodno priliku, nabaviti si poljudno množino dobrega, namiznega in buteljskega na razne načine napravljenega vina, kajti na razpolago je bilo nad 500 vzorcev. Cene so bile zmerne. Razvila se je sicer za prvi semenj do volj živahnega kupčija, kajti na semenu samem se je prodalo 430 hl, popoldne pa kakor se nam je zatrevalo, še kakih 100 hl po raznih v stinah, toda priečakovali smo, da se zlasti navzoči dve znani in veliki tvrdki J. C. Juvančič in Al. Zajec kaj ved grejeta za nakup vipavskih vin. Ujemo pa, in smo prprečili, da se si in še drugi vinski trgovci in gostilničarji podajo v kratkem v Vipavskem dolinu, ter da sklenejo vedeči uprigo s sedežim znamenimi producenti. — Na semenu so vina kupili: Tomaž Štrukelj, — Vižmarje; G. Pikel in A. Dräslér, — Borovnica; J. C. Tič, — Ljubljana; J. Demšar, — Železniki; K. Kanorle, — Prestrane; J. C. Juvančič, — Ljubljana; Ščeka; Fr. Zagorjan, Gerkovica; Mar. Mikuž, — Ljubljana; A. Žakotnik in Fr. Arko, — Postojna. — Preprani smo, da bo ta semenj v Postojni do ne prej, spomladis prihodnjega leta in sicer po želji odbora Postojnske jame, v plešni dvoranri te jame. V tem slučaju se priredej semenj na nedeljo.

— **„Ilirska Sokol“ v Ilirski Biestrici** nasrečna tem potom, da so njega redno telovadno voje ob torkih in petkah od 8. do 9. ure zvezri, ter se vse brate Sokole v Ilirski Biestrici in Trnovem vabi, da so rednih voj v največjem številu udeleži. Telovadnica je sedaj popolnoma na novo preurejena, ter bi

bil le znak narodne mladosti, ako bi se temu vabilo bratje Sokoli ne odsvali. Obenem je omneni, da se to sedaj prepotrebno društvo v največji meri dejansko ter gmočno podpira, da bi se tudi lahko mlado društvo po večjem številu zastopnikov, aka še ne polnoštevilo, udeleži v prihodnjem letu zleta v Zagreb. Zastopnik v zvezni odbor je bil izvoljen brat Ludvik, neka nameščnik pa brat Strnad. — »Nadar!«

— **Prememba posete**. Pisovo posetivo v Špitalu je kupil g. Fran Žnidaršič iz Ilirske Biestrice. — Saršev posetivo v Ilirski Biestrici pa je prešlo v roke gosp. Alojzija Žnidaršiča.

— **Stava s smrtnim izdomom**. V Špitalu na Dravi je neki Peter Trapp v pijanosti stavljal s svojim tovarišem, da spije v par minutah liter kuhanege, vrelega vina. Komaj pa je Trapp apil vino, vstal je in šel iz sobe. V veči je padel kot klada na tla, se ranil na glavi in v par sekundah umrl.

— **Stražnik je obstreli**. Artillerijski desetnik Karel Zavetti je zbežal v Gradec od vješčkov in jo pobral proti Mariboru, kjer je bila policija avizirana o tem. Zavetti je šel s stražnikom in svojo ljubico rad na stražnico. Pred vrat stražnice je pa potegnil samokres v ustrelil na stražnika in mu prestrelil levo ramo, da se je ta zgrudil na tla. Zavetti je na to zbežal, a so ga pozneje ujeli in razočarili. Zasiščen je poveidal, da je imel namen ustreliti stražnika, ljubico in sebe.

— **Demonstracija v Trstu**. V Trstu so imeli v nedeljo nekateri trgovci trgovine odprtne z ozirom na napačno umevanje določbo, da smejo biti odprtne trgovine ono nedeljo, ki je neposredno pred sv. Nikolajem. Vteden tega je šlo kakih 300 trgovskih uslužbenec pod vodstvom štirih uslužbenik neke manufakturje proti temu ter zahtevali, da se trgovine takoj zapro. V trgovino s papirjem trgovca Stoka so demonstrantje lučali kamenje in razbili vsa okna ter napravili okoli 300 K škode. Policija je aretovala 13 demonstrantov, a jih izpuštila, ko je izvedela, kdo da so.

— **Nedebuden dečko** je 13 letni Rudolf Turkovič v Trstu. V soboto popoldne je skušal vlotiti v neko izložbo in se na vse načine trudil, da bi izvršil svoj namen. Policija je mladega vlotilca aretovala.

— **Z britvijo si je prevezal vrat** v Trstu 47letni kotlar Fran Batačelj. Zdravnik mu je takoj za silo zavezal rano in ga dal prepeljati v bolnico. Vendar upajo, da bo še ozdravljen.

— **Otroka umorila** Dekla Ana Komelj iz Vižnje na Hrvatskem, se je pečala z Enilom in Matom Blažem pri Sv. Barbari v Halozah, kar je imelo za posledico, da je 10. septembra porodila dete moškega spola. Mlada mati je pa svojemu otroku ubila glavo in ga zakopal pod kokošjo gredo po drugi metri globoko. Mariborsko sod še je ob soditnu neusmiljeno mater na 2 1/2 leta jede.

— **Panorama-Kosmorama** iz Zagreba v Reku, odtod v Opatijo, na kateri se je pečala z Enilom in Matom Blažem pri Sv. Barbari v Halozah, kar je imelo za posledico, da je 10. septembra porodila dete moškega spola. Mlada mati je pa svojemu otroku ubila glavo in ga zakopal pod kokošjo gredo po drugi metri globoko. Mariborsko sod še je ob soditnu neusmiljeno mater na 2 1/2 leta jede.

— **Rafiniran tat**. 26. pr. m. je prišel v gostilno Josipa A. Željca v Šentjanžu pri Tomislju neznan človek, 30—35 let star, se izdajal za trgovca s prasišči in sajel pličevati

sanja hrvatskih listov, tudi letični občni zbor »Matica Hrvatska« ne bo brez ostre opozicije.

— »Savremenike«, nova hravata književna revija, izide najkasneje 20. t. m. Ičdajalo ga bode »Društvo hrvatskih književnika«. Člani tega društva dobivajo list brezplačno. Za druge narodnike stane list 14 K na leto. Naroda se lahko v knjigarni G. Trpinca v Zagrebu, Ilcas 6.

* Najnovejše novice. — Velike politične demonstracije so bile 3. t. m. v Draždanih. Množice so protestovalo zoper deželno volilno pravico. Demonstrantje so prodrli policijske kordone ter pobili na kraljevem gradu šipe.

— Belgijski kralj se je tajno poročil? Belgijski demokratični list »Peuple« poroča, da se je kralj pred nekaterimi meseci tajno poročil z neko madamo Laeroix ter jo povzdignil za baronico. Kmalu po roki je baronica porodila otroka, ki so ga krstili na kraljevo ime.

— Izginila ladja. Dne 10. novembra je odpila iz Kodanja ladja »Britanija« s 23 možmi. Od tedaj ni več sluba o njej ter se je brezvonom potopila.

— Umrl je na Dunaju bivši sekcijski načelnik baron Kraus.

— Nobelovi nagradi sta se priznali za literaturo H. Sienkiewiczu, za medicino pa berolinsku profesorju Kochu.

Knjizevnost.

— »Ljubljanski Zvon«. Vsebina decembarskega zvezka: 1. Oton Zupančič: S-če. Pesem. 2. Dr. Iv. Tavčar: Izra konгреса. Zgodovinski roman. 3. Vida: Jaz ven... Pesem. 4. M. P. Nataša: Poljub. Pesem. 5. Dr. Fr. Derganc: Janez Trdina. 6. Oton Zupančič: Žimska noč. Pesem. 7. Vekoslav Spindler: Marko. Pesem. 8. Oton Zupančič: Drevo v mrazu. Pesem. 9. Dr. Jos. Tomincsek: Cetrt stoletja slovenstvu slovstvu na braniku. K petindvajsetletnici Ljubljanskega Zvona. 10. Kristina: V spomin. Pesem. 11. M. P. Nataša: Romanca. 12. Fr. Štrnšek: Vizija. 13. Janko Bratina: Literarno delovanje ruske cesarice Katarine II. 14. Književne novosti. Dr. Iv. Merhár: Zofka Kveder-Jelovškova: Iskre. — G: Josip Regali: Reliefi. — — — »Iustrovan«: narodni koledar za leto 1906 — Dr. Jos. Tomincsek: Slovenska jezikovna vladnica. — Dr. Jos. Tomincsek: Fran Hrdč: U sumraku. — Dr. Josip Tomincsek: R. Katalinčić Jarečov: S moje lire. — Rad P.—n.: Slavjanskaja muza. — Janko Bratina: Die släslavische Ballade von Asan Agas Gattin und ihre Nachbil uog durch Goethe. 15. Glašba Dr. Vladimir Fuerster: Koncert zagrebškega pevskega društva »Kolak« v Ljubljani. 16. Gledišče. Dr. Fr. Zbašnik: Slovensko gledališče. A. Drama. — B. Opera. — Dr. Vladimir Fuerster: P. J. Čajkovskoga opera »Pikova dama«. 17. Splošni pregled Antonia Lubarta: literarni jubilej. — Dr. Fran Ilešič: Slavje hrvaškega pesnika Luke Botića. — J. Poboljšar: Nekaj Kettejeve ostaline. — Dr. Fran Ilešič: Zbornik znanstvenih in poučnih spisov. — Janko Bratina: Celovec Klagenfurt.

— »Zvonček«. Vsebina 12 številke: 1. Božič Andrej Rapé Pesem. 2. Dvanajsti Andrej Rapé Pesem. 3. Trobarjni tisk. Kramarjev. Poučni spis s podobo v trojtem barvotisku. 4. Pred sodbo. Fran Zgur. Pesem. 5. Boštov Tine. Juraj Pankrac. Povest. 6. Zutraj. E. Gangl. Pesem s podobo. 7. Zvečer E. Gangl. Pesem s podobo. 8. Božično drevesce Slika v barvotisku s pesemico. 9. Povratek. Eng. Gangl. Pesem s podobo. 10. Pouk in zabava. Kako se izpreminja število prebivalcev. — Velikost cerkv. — Najmrlejši kraj v Evropi. — Moč žuželk. — Za kratke čas. — Rešitev. 11. Ob sklepu št. stega letnika.

Izpred sodišča.

Izpred poravnega sodišča v Mariboru.

Požig. 53letni Anton Ahec iz Cvetkovcev pri Ormožu je bil za hlapca pri Mariji Rep v Oslušoveah 14 let. Letos poleti pa je začel piti, vsled česar ga je Repovka odslovila. Ker je Ahec vedno popival, delal pa nič, zabredel je v silno revščino; bil je prepričan, da mu je te revščine kriva Repovka, zato se je skušal maščevati in 9. oktobra se je splazil na njen blev ter ondi začgal, da je vsele nastalega ognja pogorelo vse gospodarsko poslopje, hiša ter tudi nekaj živine. Ahec je bil obsojen na osem let težkeje ječe.

Bitka pri Lajteršbergu pri Mariboru. 24. septembra je prislo med bratom Jurjem in Josipom Habijaničem na eni strani ter Francetom Weixlerjem, Francetom Žižkom in

Rudolfom Zapfensteinerjem na drugi strani do poboja. Začel je Nemec Weixler, ki je Habijanič spikal, na katerem je letelo kamnenje od obeh strani. Ko je nemška stranka prijela za kole, hoteč udrihati z njimi po Habijaničem, potegnil je Josip Habijanič samokres in ustrelil na Weixlerja in ga zadel v stegno. Dal je nato samokres bratu, ki je ustrelil trikrat ter zadel enkrat Zapfensteinerja naravnost v sreči, da se je zvrnil in stal na mestu mrtvih. Habijaniča sta bila obsojena le zaradi prestopka proti varnosti življenja in sicer Juri na deset mesecev, Josip pa na osem. Nemški listi so seveda raztrobil v svet v divjosti Slovencev, kar je pa pokazala obravnavna, so le Nemci napadali in tudi dobili, kar so iskali, ker Slovenci dandanes nismo več tako neumni, da bi nemški udarci ne vračali.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. decembra. V parlamentu se je danes nadaljevala debata o Gautschevi izjavi. Govorili so poslanci Breiter, dr. Menger in Daszinski. Seja še traja. Prihodnja seja bo jutri.

Dunaj 5. decembra. V parlamentu je danes zavladalo veliko razburjenje, ker so došle zelo vznemirljive vojaške vesti. 4. pehotni polk, 4. bosanski polk, 14. lovski polk in železničarski polksodobili povelje, naj se pripravijo na odhod. 5. dragonški polk v Dunajskem Novem mestu je takisto dobil ukaz, naj bo pripravljen na odhod na Češko. (Pri tem polku so večinoma samo Slovenci! Opomba uredništva) Trije eskadroni tega polka so bili že s posebnim vlastkom odpolani v Prago.

Dunaj 5. decembra. Vlada je odredila obširne varnostne odredbe zbog tega, ker so nemški poslanci širili vznemirjujoče vesti o dogodkih na Češkem.

Dunaj 5. decembra. Socialno-politični odsek je izvolil poslanca dr. Fofta in Marcheta za referente o zakonskem načrtu glede upokojenja privatnih uradnikov.

Dunaj 5. decembra. Proračunski odsek je imel danes sejo, v kateri je razpravljal o proračunske provizoriju.

Dunaj 5. decembra. Poslanec Völk se je zgrudil na ulici in so onesveščenega prinesli v parlament.

Praga 5. decembra. Povsodi na Češkem vlada mir, zato je vladna odredba o pošiljatvi novih vojaških sil na Češko polnoma neumljiva.

Olomuc 5 decembra. 13. in 56. polk iz Krakova in 18. polk iz Olomuca so dobili ukaz na odhod v Prago. Pojavljeval jim bo generalmajor Ružinski pl. Rudno.

Solnograd 5. decembra. Tučaj nastanjeni cesarski lovci so dobili povelje, naj se pripravijo na odhod. Govori se, da se odpošljejo v Prago ali na Ogrsko.

Linc 5. decembra. Polk nadvojvoda Rainer je dobil ukaz, naj bo pripravljen za odhod Kam bo poslan, se ne ve, najbrže v Budimpešto.

Lvov 5. decembra. Iz Odese javljajo preko Podvoščiske, da je križarka »Učakov« v Sebastopolju razbita. Križarka je stala 7 milijonov rubljev. Zelo poškodovana je tudi oklopničica, ki se je preje zvala »Potemkin«. Na tej ladji je bilo ubitih 400 mornarjev. Upornih vojakov in mornarjev je še 1600, ki imajo v rokah 10 topov.

Vest, da je bil poročnik Šmid že obsojen na smrt, se ne potruje.

Zagreb 5. decembra. Kandidaturo dr. Mihajlovića za škofa v Djakovu je rimska kurija odklonila.

Budimpešta 5. decembra. Mescani so osnovali v zaščito uredništva koalicijskih listov posebno milico. Vsako uredništvo dobi za stražo 100 mož.

Budimpešta 5. decembra. Snoči ob sedmih se je zbrala velika množica ljudi pred uredništrom »Nepszave«. Urednik tega socijalističkega lista je pozval tipografe, naj vztrajajo v stavki. Množica je nato odkorakala pred uredništvo »Budapesti Hirlapa«, kjer je vdrla skozi vrata. Posamezniki so strelijali ne uredniška okna. Demonstrantje so vdrli v tiskarno in razbili dva rotacijska stroja. V druge prostore množica ni mogla prodreti, ker so jih stražile osebe, ki so bile oborožene z revolverji. Demonstrantje so nato odšli pred klub neodvisne stranke, kjer so pobili okna. Tudi tu se je strelijalo z revolverji. Množica je razbila okna v uredništvu »Pesti Hirlapa« in na glavni pošti. Nato se je policiji posrečilo demonstrante razgnati.

Budimpešta 5. decembra. Socijalisti nameravajo prirediti 18 t. m. veliko demonstracijo povodom otvoritve državnozborskega zasedanja.

Budimpešta 5 decembra. Tipografi in uslužbenci po tiskarnah so imeli shod, na katerem so sklenili ustaviti svoje delo pri 16 koalicijskih listih, ki so nasprotni splošni volilni pravici. Vse druge tiskarne, ki bi prevzеле tisk teh listov, bodo bojkotirane. Snoči so v Budimpešti izšli samo trije listi.

Budimpešta 5. decembra. Danes ponoci se niso prigodili nobeni izgredi. Demonstranti so zaplenili na nekem voznu 1000 eksemplarjev nekega lista, ki je pisal proti uvedbi splošne volilne pravice.

Berolin 5. decembra. Iz Petrograda dohajajo vesti o hudi prepirih na carskem dvoru. Proticarju nastopa z veliko odločnostjo zlasti veliki knez Dimitrij Konstantinovič.

London 5. decembra. Ravnotkar je sestavljen japonski proračun za leto 1906. Za štiri nove armadne voje je proračunjenih 24 milijonov K, za popravo vojnega brodovja 48 milijonov, za Port Artur 51 milijonov. Vsi stroški so proračunjeni na 2472 milijonov, med temi je 1920 milijonov K stroškov, ki jih je prvozročila vojna.

Po sklepnu lista.

Kakor se nam ravnotkar poroča, je bil danes p. izivna razprava v pravdi mestne občine proti »Kasini« v Gradcu končana.

Sodba se izda pismeno.

28 miliijonov kosov Doeringovega milia sovo se je razpostalo do konca leta 1904. Nobeno drugo milo ne more pokazati takega uspeha. Ta poraba je najboljši dokaz za dobro kakovost in izvrstni učinek tega izdelka. Zavarujte manjvredne posnetke in zahtevajte samo Doeringovo milo sovo, ki se doovi v elegantnih bočnih kartonih prez povisanja cen povsod po 80. kos.

1994-14

Se dobi povsod!

Kalodont

571 neobhodno potrebna zobna Crème

40 vzdružuje zobe čiste, bele in zdrave.

KT Kompanij in takso množic.

KT Kompanij in takso

Harmonika

na tri vrste, krasen instrument, se
cenno prodaja. 3854-2
Bohoričeve ulice štev. 9.

Lepo stanovanje

širimi sobami in pritiklinami se odda
s 1. februarjem 1906
v Wolfovah ulicah št. 12.
Poizve se ravnemam. 3824-3

Spretno prodajalko

in krepkejšega učenca iz boljše
ali sprejme v trgovino z mešanim
blagom 3832-4

Anton Mucha v Metliki.

Prodaja se

hiša s stolarno

nik nove elektrarne na okraji cesti v
Poljčanah blizu želez. postaje.

Natačnejša pojasnila glede cene
in plačilnih pogojev daje Posojilnica
v Slovenski Bistrici. 3893-1

2 prodajalki

in 3887-1

1 učenko

za trgovino s papirjem in galante-
rijskim blagom sprejme takoj
Fr. Iglič, Mestni trg št. II.

V najem se da s l. januarjem 1906

prostor za prodajalno

V pritičju je vsa za obrt potrebna
oprava, v I. nadstropju pa 2 sobi in
kuhinja. 3830-2

Več pove lastnik Josip Robav
v Dolenji vasi pri Zagorju ob Savi.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Podružnica iz Berolina. 3880

= Ta teden razstavljen =

Zanimivo potovanje

po Bosni do Črne gore.

Jeje 3969-6

juhe, omake, močnate jedi i. t. d.
pa si

prihranite

draga sveža jajca.

Rabite

za pripravljanje

,Pacific'

močnatni preparat iz posušenih
karjih jajec.

V zavitkih od 10 vinarjev naprej.

Naprodaj povsed.

Generalna zaloga za Avstrijsko:

Ludvik Wild

Dunaj, VI. Magdalenenstr. 14 48.

Edina prodaja za Štajersko, Korosko in Kranjsko:

Engelhofer & Comp.

Gradeč, Moserhofgasse štev. 45.

Izvrstno praženje kave električnim potom.

Z najpopolnejšo strojno napravo se kavna grna prati popolnoma enakomerno in tako dobiva čist, dobroščet, okusen pridelek, ki je prijetnega učinka, pa ne provroča vročine. Poseben način, kako se kava praži, odpravlja vse škodljive tvarine, ki so nevarne živcem; tako pražena kava je plenitna piča, ki pospešuje prebavljajo in zdravje.

Zem poizkus Vas takoj uveri o izrednih prednostih novega praženja proti zastareli metodi. Za praženje so odločilna tale načela:

- 1.) Najpopolnejša naprava za praženje in najpopolnejši tehnični obrat.
- 2.) Najskrbejše preiskušanje vseh kavnih vrst glede čistote in dobrote.
- 3.) Hitra prodaja, vsečna postrežba z izbranimi vrstami, največji promet z majhnim dobičkom.

**Prva ljubljanska velika KARL PLANINŠEK
pražarna za kavo**
Dunajska cesta
(postaja električne cestne železnice).

Akviziterji

se sprejmo za jako dobro uvedeno za-
varovalnico za življenje pod zelo ugod-
nimi pogoji. 3864-2

Predstaviti se je od 9—11. ure
dopolne v Gospodskih ulicah št. 15,
v pisarni na levo.

Išče se 3891-1

odjemalec

za zaklane svinje
teže od 40 do 100 kilogramov.

Prijazne ponudbe na Teodora
Grčič, Bosn. Gradiška, (Bosna).

Dobro vpeljana

špecerijska trgovina

s prodajo moke in časopisja v bližini
mesta se zaradi selitve s 1. januarjem
1906 pod ugodnimi pogoji odda.

Poizvedbe na upravnštvo „Slov.
Naroda“. 3867-2

Na Kranjskem, Štajerskem ali Primors-
kem kje v mestu, okolici ali na deželi
v bližini kolodvora in farne cerkev
prevzame takoj ali pozneje

gostilno ali prodajalno

v najem ali na račun gospodčina, ki
je dobra kuharica. 3890-1

Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“
pod „gostilna št. 3890“.

Za večjo trgovino na debelo se isče
trgovski pomočnik

ki je izučen v špeceriji, železnini in
ako mogoče, ki ima tudi znanje v pred-
metih deželnih pridelkov. Vstop takoj
ali v 6 tednih, plača po dogovoru.
Mladi, čvrsti, pridni in pošteni imajo
prednost.

Ponudbe naj se pošiljajo uprav.
„Slov. Naroda“. 3892-1

Knjigovodja

se isče za trgovino z lesom.

Zahteva se lep rokopis, znanje
sestavljanja bilane in najboljše referenčne.

Ponudbe s prepisi izpričeval ter
naznanilom zahtevane plače pod „Bosna“
na upravnštvo „Slov. Naroda“. 3856-2

Natalijski vrelec

iz Francovih varov

na shodu naravoslovcov in zdrav-
nikov v Meranu označen za

idealno vodo

priporočajo odlični zdravniki proti
protinu, revmatizmu, tvoritvi peska
in kamna v ledvicah in meburju, kot

izborno zdravilno vodo

in obenem kot

slastno in okusno namizno

vodo.

Glavno zaloge v Ljubljani ima
gosp. Mihail Kastner, velezaloge
rudniških vodá 3736-5

Brázay Francovo žganje

Brázay Francovo žganje je že 40 let preizkušano domače sredstvo,

Brazay Francovo žganje je dobilo na vseh razstavah zlate svetinje,

Brázay Francovo žganje priporočajo vedno najodličnejši zdravniki,

Brázay Francovo žganje rabi na milijone družin dan za dnem,

Brázay Francovo žganje pridobi in ohrani lepoto telesnih oblik,

Brázay Francovo žganje odstrani izmučenje, slabost in onemoglost,

Brázay Francovo žganje je izvrstno za vdrgnenje ob revmatizmu,

Brázay Francovo žganje utruje upadlo meso in uspešno jači živce,

Brázay Francovo žganje odstrani izpadanje las in zabrani luskine,

Brázay Francovo žganje okrepi mišice in kite in osvežuje kožo.

Z natančnim navodilom.

Naprodaj povsed.

